

Eesti majanduse olukord ja väljavaated

Konkurentsivõime eksperdikogu soovitus

Juuni 2024

Kuidas leevendada kvalifitseeritud tööjõu puudust?

- Soovitus 1. Määratleda terviklik strateegia, mis võtaks arvesse omavahelisi koosmõjusid järgmiste töösuundade vahel: (1) olemasoleva tööjõupakkumise säilitamine ja suurendamine, (2) olemasoleva tööjõu tootlikkuse tõstmine, muuhulgas digitaliseerimise ja tehisarude abil töösooritust tõhustades ja (3) välistööjõu kaasamine.
- Soovitus 2. Töötajate (püsiva) sisserände puhul lähtuda sellest, et lisanduv tööjõud (1) rakenduks kõrge tootlikkusega (2) täiendaks kohalike töötajate teadmisi-oskuseid ja (3) lõimuks Eesti ühiskonda.
- Soovitus 3. Tugevdada rohe- ja digipöörde võtmekompetentside õpet ja teadust, suurendada inseneride ja LTT erialade koolitamist.

Kuidas vähendada Eestis töö ja oskuste ebakõla ning suurt tööjõu voolavust?

- Soovitus 1. Aidata kaasa töökohtade moderniseerimisele, uute tehnoloogiate ja paindlike töövormide juurutamisele ning töötaja enesearengu soodustamisele, vähendades sellega tööjõu ülemäärast voolavust.
- Soovitus 2. Toetada koolitusasutuste ja tööandjate koostööd, arendades meetmeid töötajate erialaseks välja- ja ümberõppeks ning suurendades kutse- ja erialaõppes praktika osakaalu.
- Soovitus 3. Kaaluda kõrghariduse osaliselt tasuliseks muutmist, et soodustada tudengite teadlikumaid valikuid ja tõsta kõrghariduse tulevikukindlust.
- Soovitus 4. Toetada ülikoolide koostööd tõstmaks mastaabisäästu ja vähendamaks püsi- ja arenduskulusid.

Kuidas tõsta ettevõtete digitaliseerituse taset ning toetada tehisarude laiemat kasutamist?

- Soovitus 1. Pöörata rohkem tähelepanu organisatsiooniliste võimekuste arendamisele, sh juhtimiskvaliteedi arengule, organisatsioonilise ja ärimudeli innovatsiooni edendamisele, andmehalduse ja andmeanalüüsi võimekuste arendamisele ettevõtetes ning tehisarude rakendamisele välja- ja ümberõppel.

Kuidas suurendada majanduse ressursitootlikkust ja tõsta ettevõtetele teadmisi tehnoloogiamahuka äri tegelemiseks?

- Soovitus 1. Pöörata tähelepanu sellele, et biotoorme ja muu roheressursi väärindamiseks oleks riigi poolt tagatud vajalikud eeltingimused, sealhulgas nõuded energiatõhususele.
- Soovitus 2. Suurendada riigi tuge ettevõtlusele teadus- ja arendustegevuse riskide võtmiseks.

Kuidas vähendada bürokraatiat ja luua stiimuleid ettevõtete arengu soodustamiseks ja välisinvesteeringute kaasamiseks?

- Soovitus 1. Tugevdada vastutavate ametnike motivatsiooni, et kiirendada ja lihtsustada riigiasutuste tööd ja vähendada aruandlust.
- Soovitus 2. Tugevdada stiimuleid kohalikele omavalitsustele ettevõtluse arengu edendamiseks.
- Soovitus 3. Kasutada paremini ära tärkavaid konkurentsieeliseid bioressursside valdkonnas.

Kuidas parandada ettevõtete rahastamistingimusi ja muuta need ettevõtetele soodsamaks?

- Soovitus 1. Suurendada (*sihitud*) riigipoolsete käenduste mahtu ning vaadata üle nende tingimused, soodustamaks käenduste laialdasemat kasutamist.
- Soovitus 2. Soodustada pangavälise rahastamisvõimaluste arengut, elavdamaks kodumaist kapitaliturgu.

Kuidas tulla toime rohepöördega seotud väljakutsetega?

- Soovitus 1. Pöörata suuremat tähelepanu ELi kliimaeesmärkide täitmisel (sh tegevuse järjestamisel ja ajastamisel) sellele, milline on nende meetmetega seotud kulu ja tulu Eesti majandusele.
- Soovitus 2. Selleks, et tagada tarbijale võimalikult soodne elektri hind, tuleks koordineerida Läti, Leedu ja Soomega taastuvelektri tootmise eesmärke.
- Soovitus 3. Jätkata välisühenduste rajamist, sh kaaluda elektrikaabli rajamist Eesti ja Rootsi vahele.

Kuidas vähendada Eesti väikese avatud majanduse haavatavust väliste šokkide suhtes?

- Soovitus 1. Suurendada administratiivset võimekust Euroopa Liidu toetusfondide raha jagamisel ning paindlikkust meetmete planeerimisel nende ühtlasemaks ja kiiremaks rakendamiseks.
- Soovitus 2. Kehtestada valitsussektori eelarvereglid, mis toetaksid eelarve tasakaalus hoidmist (kesk)pikas vaates ning mille sobivust saaks regulaarselt üle vaadata.